

Motion till riksdagen 2025/26:2815

av **Markus Wiechel (SD)**

Förstärkt samverkan med folkambassader

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att frysa tillgångar tillhörande illegitima regimer och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten för legitima folkambassader att överta fysisk egendom från illegitima ambassader och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att utfärda diplomatiska id-kort till representanter för folkambassader och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Inledning

De pågående kriserna i Belarus och Venezuela präglas av grova kränkningar av grundläggande mänskliga rättigheter och demokratiska principer. Båda länderna styrs av auktoritära regimer som saknar legitimitet, vilket skapar ett akut behov av internationellt stöd till deras demokratiska oppositioner. Denna promemoria beskriver situationen i Belarus och Venezuela, utmaningarna för deras oppositionsrörelser samt konkreta

rekommendationer för hur Sverige kan stärka sitt stöd till dessa demokratiska krafter, med inspiration från internationella förebilder.

Situationen i Belarus

Belarus, ofta kallat Europas sista diktatur, präglas av systematiska brott mot mänskliga rättigheter under Aleksandr Lukasjenkos regim. Presidentvalet 2020, som av trovärdiga internationella aktörer bedömts som riggat, intensifierade regimens förtryck med massarresteringar, tortyr och tvångsförvisningar. Lukasjenkoregimens brist på demokratisk legitimitet gör den till en olaglig och kriminell entitet. Detta ger starka skäl att stödja Belarus demokratiska opposition, både inom landet och i exil, för att underlätta en övergång till demokrati.

Situationen i Venezuela

Venezuela, en gång ett välmående land rikt på naturresurser, har sjunkit ned i en djup humanitär kris under sin socialistiska regim. Enligt World Food Programme hotades 9,7 miljoner venezuelaner av akut hunger 2019, en situation som förvärrats ytterligare av coronapandemin. Korruption, en hyperinflation på över 6 500 procent (enligt IMF) och ett kollapsat sjukvårdssystem har drivit över fem miljoner människor att fly, ofta till instabila grannländer. Regimens medvetna undanhållande av humanitärt bistånd för att behålla kontroll förvärrar krisen. Den demokratiskt valda nationalförsamlingen från 2015, ledd av Juan Guaidó, representerar Venezuelas legitima styre. Guaidós utsända, inklusive den diplomatiska beskickningen i Sverige, bör erkännas som folkets legitima företrädare.

Demokratisk opposition och diplomatiska beskickningar

Både Belarus och Venezuela har organiserade demokratiska oppositionsrörelser som etablerat diplomatiska beskickningar, så kallade folkambassader, i flera länder. Dessa beskickningar, som har sympatier från Sveriges utrikesdepartement och deltar i samtal med departementet, saknar dock det formella erkännande och praktiska stöd som krävs för att effektivt representera sina folk. Bristen på tillräckligt stöd begränsar deras möjligheter att arbeta för sina medborgares intressen och främja demokratiska mål.

Rättslig ram och internationella förebilder

Enligt Wienkonventionen om diplomatiska förbindelser (SÖ 1967:1) etableras diplomatiska relationer genom ömsesidigt samtycke, där den sändande staten utser sina diplomater. Om ett land bedömer en regim som illegitim, kan det dock erkänna en

alternativ regering som legitim. Länder som Storbritannien och Portugal har agerat enligt detta synsätt genom att erkänna oppositionsrepresentanter som legitima, vilket möjliggjort åtgärder som att frysa tillgångar tillhörande auktoritära regimer och överföra kontroll över diplomatiska egendomar till oppositionsbeskickningar. Dessa länder har även utfärdat diplomatiska identitetshandlingar till legitima företrädare, vilket stärkt deras handlingskraft.

Sverige har ett strategiskt intresse av att stödja de demokratiska strävandena hos folken i Belarus och Venezuela. Genom att erkänna legitima oppositionsrepresentanter, frysa tillgångar från illegitima regimer och underlätta folkambassadernas arbete kan Sverige bidra med betydande insatser för att främja demokrati och mänskliga rättigheter. Genom att följa förebilder som Storbritannien och Portugal kan Sverige förstärka sitt inflytande och visa sitt engagemang för att behandla diplomatiska företrädare rättvist, samtidigt som demokratiska värderingar stärks.

Markus Wiechel (SD)